

Als het dan toch mis gaat

Een maatschappelijk veiligheidsnetwerk bij dementie: gedeelde zorg van politie en hulpverleners

Wat te doen bij vermissing van personen met dementie

In een dementievriendelijke samenleving hebben mensen met dementie het recht om zo lang als mogelijk autonoom te leven. Wanneer door dementie de oriëntatie vermindert kan het gebeuren dat iemand zijn weg niet meer terugvindt en hierbij op zoek gaat naar ankerpunten uit zijn verleden. Naasten ervaren dit dikwijls als onrustwekkend.

In mijn dementieplan pleit ik voor een zorgzame samenleving met een humaan beleid ten aanzien van mensen met dementie, waarbij men kan rekenen op een behoud van een maximale autonomie. Daarom willen we onze medemens met dementie garanderen dat, wanneer het dan toch eens misgaat en de weg langer blijkt dan voorzien, hij kan rekenen op een snelle interventie, een begripvolle houding van hulpverleners en een behouden thuiskomst. De politie en welzijnsorganisaties zijn hiervoor bij uitstek partners.

Vanuit onze maatschappelijke opdracht nodig ik u dan ook uit om dit draaiboek met het vermissingsprotocol dat in samenwerking met politiezone Hekla en onze expertisecentra dementie werd gerealiseerd, te raadplegen. Het verdient alleszins aanbeveling om dit als vertrekpunt te gebruiken in uw contacten met de politiediensten in functie van een integraal dementievriendelijk en zorgzaam beleid. De expertisecentra dementie willen hierin alvast uw bondgenoot zijn.

Jo Vandeurzen

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Colofon:

Verantwoordelijke uitgever: Politiezone HEKLA 5349, Prins Boudewijnlaan 43a, 2650 Edgem in samenwerking met Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen.

Met dank aan de Koning Boudewijnstichting.

© 2011 Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw

Inhoudsopgave

Het komt zo vaak voor, meneer	4
Een verhaal van zorgorganisaties en anderen	5
Een maatschappelijk veiligheidsnetwerk	6
De noodzaak aan een maatschappelijk veiligheidsnetwerk	7
De vraag van belanghebbenden	8
Het wettelijk kader	9
De Ministeriële Richtlijn:	9
Valkuilen vermijden	9
Zorg op maat via het zorgdossier en een protocol met de politiediensten	9
Wat leren wij uit onze ervaring	11
De rol van de expertisecentra	11
De rol van politie	11
Eénmaal van start gegaan:	12
Geen roos zonder doornen: de valkuilen	13
Eigenaarschap proces en bewaking	13
Bijsturing en opvolging	13
Bewaking van afspraken	13
Protocol als goede politiepraktijk	14
Contactpersonen	20
Bibliografie	20

Het verhaal van Martha, gezinshelpster:

“Karel en Maria wonen nog zelfstandig, maar beiden lijden aan dementie. Vooral Karel is de laatste tijd heel erg verward. Soms weet hij niet meer wie hij is of waar hij zich bevindt. Gemiddeld één keer per maand loopt Karel verloren, en wordt hij thuisgebracht.

Gemiddeld één keer per maand loopt vader verloren, en wordt hij thuisgebracht.

De kinderen vermoeden dat dit wel vaker gebeurt, maar zeggen dat zij hiervan niet altijd op de hoogte worden gebracht.

De burens weten niet altijd goed wat ze moeten doen als ze de kinderen niet kunnen bereiken.

De thuisverzorgende komt om de twee dagen. Ze is op de hoogte van de situatie maar weet niet precies wie ze wanneer moet contacteren.”

Het verhaal van Monique verpleegkundige uit het woonzorgcentrum:

“Een aantal bewoners bij ons staan vaak aan de deur van de leefgroep in het woonzorgcentrum te

wachten tot die opengaat. Ik heb altijd schrik dat er eens iemand ongemerkt met een bezoeker mee buiten glipt. We hebben een beperkte bezetting, en zeker 's nachts is die zo minimaal dat je onmogelijk alles in het oog kan houden.

We hadden het ooit voor dat er een bewoner weg was. Ik belde de politie. Ze bestookten me met allerlei vragen, maar de meeste kon ik niet beantwoorden. Eigenlijk zou je daar moeten op voorbereid zijn, erop voorzien zijn dat het ons nooit nog zal over komen.”

Het verhaal van Karel, directeur van het woonzorgcentrum:

“Vermissing is de resultante van een beleid dat een evenwicht zoekt tussen bewegingsvrijheid en veiligheid.

Binnen dit beleid heb ik nood aan een heldere systematische handelwijze om aan de medewerkers voor te stellen teneinde een vermiste bewoner zo snel mogelijk terug te vinden.”

Het verhaal van Ilse, beleidsmedewerkster van het lokale OCMW:

Zowel vanuit de mantelzorgers als vanuit diverse andere hoeken bereiken mij vragen hoe dwaalgedrag gericht aan te pakken. Iedereen is het met me

eens dat we samen naar een integrale aanpak moeten zoeken. Maar hoe krijg je dat op gang? Soms word ik er moedeloos van.

Het verhaal van Katja, medewerkster van het regionale expertisecentrum dementie:

Een overleg met alle betrokkenen waarbij je een begeistere gast spreker vanuit de politiezone uitnodigt, kan wonderen doen. Je stelt na afloop vast dat iedereen vol goede moed de koe bij de horens wil vatten. Men heeft dan immers duidelijker zicht op hoe het concreet aan te pakken. Vooral van belang is dat men een concreet aanspreekpunt heeft bij de politie en wie de regie waar kan nemen.

Het verhaal van Alain, expert op het vlak van onrustwekkende verdwijningen:

Vroeg of laat wordt iedereen van ons wel eens ge-

confronteerd met weglooptgedrag. In 2009 merkten onze diensten een stijging van 35 procent van vermissingen voor de leeftijdsgroep van 60 tot 70-jarigen. Ik hoor dat er in Vlaanderen vandaag reeds 100.000 mensen met dementie zijn. Het aantal neemt exponentieel toe de komende jaren. Wat je nodig hebt van bij aanvang is bekendheid rond het profiel van de vermiste en het punt waar hij/zij het laatst werd gezien. En een gezamenlijke aanpak. Eenvoudige succesformules bestaan niet.

Het verhaal van Patrick, Dirk, Jurn en Katja en vele anderen na 4 jaar opbouwen en overtuigen:

“Mijn kippenvelmoment? Het ogenblik dat Alain van de Nationale Cel Vermissingen van de Federale Politie vertelt: “We weten dat als de politiezone HEKLA ons belt het alle hens aan dek is! Want als Hekla er al niet in slaagt om binnen een paar uur de vermiste persoon terug te vinden... Gelukkig hebben zij nog niet hoeven te telefoneren!”

Binnen woonzorgcentra, ziekenhuizen, dagverzorgingscentra, centra voor kortverblijf en andere verleent men naar best vermogen zorg en begeleiding. Steeds vaker betreft het personen met dementie op maat van de cliënt. Dit vergt aanpassingen in beleid. Preventief werken om vermissingen van dwalende personen te voorkomen is zo'n belangrijke aanpassing. Hierbij willen we stellen dat we mensen met dementie helemaal niet wensen te betuttelen, want door de focus te leggen op wat kan misgaan, zou het erop kunnen lijken dat we mensen met dementie geen uitje gunnen. Dat is de realiteit echter onrecht aandoen.

Via diverse infrastructurele maatregelen zoals een toegangsregeling, beperkingen van het aantal ingangen en uitgangen, "gesloten" verpleegeenheden voor gebruikers met dementie en wegloupedrag, kan men reeds veel voorkomen. Dit dient echter wel te gebeuren in respect voor de persoon met dementie en zijn familie. We kennen immers allemaal wel de mogelijke deontologische problemen met technologische hulpmiddelen, zoals dwaalalarmsystemen, gebruikerstracing, GPS-toepassingen, ...

Op vlak van de functionele preventie zijn er ontgensprekelijk lovende beleidsmatige initiatieven. Voorzieningen hebben aandacht voor de continuïteit van aanwezigheid van medewerkers en verantwoordelijken. Soms wordt wel eens boos in de richting van de voorziening gekeken en verwezen naar de onthaalbrochure waarin sprake is van een 24-uurs toezicht ten gunste van de resident. Op vlak van verantwoordelijkheid en aansprakelijk-

heid heeft een woonzorgcentrum, een ziekenhuis of andere voorziening echter geen bewaarplicht voor zijn gebruikers, want zij zijn in principe vrij te gaan en te staan waar ze willen. Voor gebruikers met dementie is er uiteraard wel de plicht zorgvuldig te zijn. Het is een plicht om de gebruiker te verzorgen als "een goede huisvader". Zorgvuldigheidsplicht ten aanzien van vermissing houdt in dat men moet proberen om het ongewenst verlaten van de verblijf- of woonplaats te vermijden. Het veronderstelt dat men er beleidsmatig aandacht voor heeft. Werkt men zorgvuldig, dan kan geen enkele medewerkers verantwoordelijk of aansprakelijk worden gesteld voor een vermissing.

En toch...

En toch kan zich ondanks alle zorgvuldig genomen maatregelen een (onrustwekkende) vermissing voordoen.

Ervaring leert dat hulpverleners en verantwoordelijken in voorzieningen steeds zeggen dat ze nooit dachten dat het bij ons ooit zou kunnen gebeuren. Maar ook dat ze er van onder de indruk zijn. Veel gaat dit gepaard met hoeveel inspanningen men ook aan de dag legde en hoe duidelijk het ook is dat hen niets te verwijten valt. Het zal je maar overkomen dat de vermiste bewoner dood wordt aangetroffen ... Vaak treft men hen zelfs aan niet eens zo ver van de voorziening, in de eigen gebouwen zelfs, of op een plaats waarvan men dacht dat ze niet toegankelijk was voor bewoners.

Een maatschappelijk veiligheidsnetwerk

Om de gevaren van (risicovol) dwaalgedrag bij mensen met dementie te ondervangen is het opbouwen van een maatschappelijk veiligheidsnetwerk noodzakelijk ook al maar om de persoon met dementie in zijn waarde te kunnen laten. Dit netwerk wordt gevormd door bestuurlijke en gerechtelijke overheden, de personen met dementie en hun onmiddellijke omgeving, de veiligheids- en politiediensten, de regionale expertisecentra dementie, de bedrijven en verenigingen die partners zijn in de zorg, de instellingen en voorzieningen, de media.

Wat leren ons de cijfers met betrekking tot wegloupedrag van oudere personen of personen met dementie?

Veiligheid ontstaat wanneer het netwerk voldoende sluitend is. Dit realiseren is niet eenvoudig. Het vergt een allesomvattende aanpak en een goede samenwerking tussen alle betrokken partners.

De regionale expertisecentra dementie betrekken is onontbeerlijk. Hierdoor kan voluit beroep

gedaan worden op hun regionale verankering en bijgaande contacten. De expertisecentra ervaren dat bepaalde initiatieven in het kader van het werken aan een veiligheidsnetwerk met betrekking tot risicovol dwaalgedrag van personen (met dementie) een meerwaarde zijn wanneer deze initiatieven op een goede manier worden aangestuurd.

Om dit veiligheidsnetwerk enige kans tot slagen te bieden moeten de lokale overheden zich bewust zijn van hun (leidinggevende) rol. Zij moeten zich bereid weten de rol van regievoerder op

	I-I-2004 tot 31/12/2004	I/I/2005 – 9/12/2005
Vermissingen ouder dan 65	107	135
Vermissingen mensen met dementie	34	46
Personen overleden aangetroffen	21	34
Personen met dementie overleden aangetroffen	4	4

Bron: Nationale Cel Vermiste personen Federale Politie

te nemen, opdat alle partners in het veiligheidsnetwerk er zich toe kunnen verbinden hun deel van de maatschappelijke rol te vervullen.

De bereidheid tot het organiseren van een veiligheidsnetwerk, dat gericht is op lokale noden en behoeften, kan worden beschreven in een lokaal protocol. Het protocol kan bijdragen dat de partners aan de gemaakte afspraken worden herinnerd zonder evenwel betuttelend te willen zijn. Elke betrokken actor speelt zijn eigen specifieke rol in het maatschappelijk veiligheidsnetwerk. Elke partner, elke organisatie bewaart zijn eigenheid en autonomie, maar bewaakt zijn eigen engagement.

Vanuit deze expertise groeit niet alleen het besef dat regionale expertisecentra dementie op vlak van dementie hun kerntaken kunnen invullen, maar in het bijzonder de drijvende kracht kunnen zijn naar het organiseren van een dynamiek naar nog betere resultaten, nog betere transparantie en een uiteraard nog betere samenwerking in het zorglandschap en daarbuiten. Zij worden hiervoor gerespecteerd door de diverse dienstverlenende organisaties. Door hun regionale inbedding zijn ze ook makkelijker aanspreekbaar. In een aantal politiezones is er intussen een grotere gevoeligheid voor het thema aan het groeien.

De noodzaak aan een maatschappelijk veiligheidsnetwerk

Uit het jaarverslag 2009 van de Cel Vermiste Personen van de Federale Politie leren we dat van de 1 527 dossiers van vermiste personen die de Cel Vermiste Personen in 2009 heeft geopend, er 1 424 hetzelfde jaar zijn afgesloten. De Federale Politie heeft samen met de lokale politie en andere diensten (Child Focus, Belgian Missing Persons, ...), maar in het bijzonder door de inzet van regionale expertisecentra

dementie, instellingen en voorzieningen, gelukkig 1 268 mensen levend aangetroffen. Spijtig genoeg werden 156 vermisten overleden teruggevonden.

Dat betekent dat in ruim 93 procent van het totaal aantal behandelde dossiers in 2009 familie en vrienden zekerheid kregen over wat er met hun dierbare is gebeurd. Opvallend hierbij is het stijgend aantal personen met dementie.

Leeftijd van de vermisten (Bron: Jaarverslag 2009 Cel Vermiste Personen Federale Politie):

	0-12	13-18	19-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-99
Man	54	110	116	134	145	110	72	65	42
Vrouw	50	184	119	81	80	70	38	34	23
Totaal	104	294	235	215	225	180	110	99	65
Evolutie 2008	- 13,3%	- 10,9%	- 0,4%	+ 5,9%	+ 19%	+ 16,1%	+ 35,8%	+ 12,5%	+ 1,6%

Noot federale politie: "Voor de leeftijdsgroepen vanaf 41 jaar is er een stijging in het aantal vermisten merkbaar. Een mogelijke verklaring is de vergrijzing van de bevolking. Het gaat voornamelijk om bejaarden die lijden aan de ziekte van Alzheimer of dementie". Einde citaat jaarverslag 2009, Cel Vermiste personen Federale Politie.

De Cel Vermiste Personen blijft benadrukken dat er nog meer dan ooit aandacht wordt besteed aan sensibilisering van lokale politiezones, parketten en alle mogelijke belanghebbenden om snel en adequaat te reageren bij onrustwekkende verdwijningen, in het bijzonder de verdwijningen van personen met dementie.

Enkele elementaire factoren die we niet individueel vanuit één enkele organisatie kunnen bewerkstelligen zijn:

- ▶ het beoordelen van het onrustwekkend karakter van een verdwijning;
- ▶ het bekwaam en betrokken maken van medewerkers;
- ▶ de methodiek van aanpak, de juiste reflexen ontwikkelen voor er zich een verdwijning voordoet;
- ▶ het systematisch beginnen zoeken vanaf het punt waar de dwalende persoon het laatst werd gezien.

Expertise is pas bruikbaar, wanneer expertise

wordt gedeeld en wanneer deze expertise wordt eigen gemaakt voor de gebruiker. In het kader van een kwaliteitsvolle benadering kan vorming door experts uit diverse sectoren hiertoe bijdragen. De vermiste persoon zo snel als mogelijk terugvinden en de onzekerheid bij familie doen ophouden, moet een absolute prioriteit zijn van elke betrokkene.

De expertise met betrekking tot oplossingsgericht werken naar vermissingsdossiers van personen met dementie kan groeien als alle actoren op het werkveld zich er bewust van zijn dat er pragmatische en gemeenschappelijk gedragen oplossingen bestaan.

Het besef dat de reacties van de eerste uren van de verdwijning recht evenredig zijn met de graad van succes naar het terugvinden van de dwalende persoon is een belangrijke trigger binnen een goed onderbouwd partnership.

De vraag van belanghebbenden...

Vanuit alle lagen van de hulp- en zorgverlening is er een permanente vraag naar een eenvoudige maar duidelijke methodiek.

Hoe reageer ik gepast en professioneel vanaf het ogenblik dat ik als zorgverstrekker een verdwijning vaststel?

Wat zijn de vragen die we moeten stellen om binnen een paar uur de dwalende persoon succesvol en gezond terug te vinden? Wat zijn de vragen die we moeten stellen om het probleem van dwalend gedrag op een menselijke, maar tegelijk ook professionele wijze te benaderen? Wat zijn de antwoorden op die vragen?

- ▶ Wat moeten mijn eerste reactie zijn bij vaststelling van een (onrustwekkende) vermissing?
- ▶ Wanneer spreken we van een onrustwekkende verdwijning?

Hoe kan de zorgvoorziening zich voorbereiden op een mogelijke vermissing zonder afbreuk te doen aan de continuïteit van dienstverlening?

- ▶ Wie moet ik onmiddellijk verwittigen binnen de instelling/voorziening wanneer er zich een vermissing voordoet?
- ▶ Wie zijn de rechtstreekse contactpersonen bij politie?
- ▶ Welke zijn de identiteitsgegevens van de vermiste persoon – hoe beschik ik over een recente foto?
- ▶ Wat bedoelt men met het punt waar de ver-

miste het laatst werd gezien?

- ▶ Wat bedoelt men met reeds voorgaande tussenkomsten van politie?
- ▶ Wat bedoelt men met de mogelijke route of vindplaats(en) van de vermiste personen?
- ▶ Wat bedoelt men met de contactgegevens van de familie of mantelzorgers?
- ▶ Wat bedoelt men met “hebben wij ondertussen actie ondernomen na ontdekking van de verdwijning (reeds doorzochte plaatsen)”?
- ▶ Wat bedoelt men met “een eenvoudige persoonsbeschrijving van de persoon?”

Op basis van deze verwachtingen werd een gestandaardiseerd document ontwikkeld, dat voorgelegd werd ter (praktische) goedkeuring van alle medewerkers die kunnen worden geconfronteerd met een verdwijning.

Hierbij werd bij de oplistings van het gestandaardiseerde opsporingsdocument beroep gedaan op de expertise van zowel de federale als de lokale politie. (Dit document vindt u op pagina 18 en volgende.)

Het wettelijk kader

De Ministeriële Richtlijn

Een verdwijning moet volgens de Ministeriële richtlijn als onrustwekkend worden beschouwd wanneer zij voldoet aan minstens één van de volgende criteria:

- ▶ De vermiste is minder dan 13 jaar oud
- ▶ De vermiste heeft lichamelijke of geestelijk beperkingen, of mist de nodige zelfredzaamheid
- ▶ De vermiste persoon is afhankelijk van (onontbeerlijke) medicatie of medische behandeling
- ▶ Op basis van de beschikbare informatie kan vermoed worden dat de vermiste persoon zich in een voor hem/haar levensbedreigende situatie bevindt;
- ▶ Op basis van de beschikbare informatie kan vermoed worden dat de vermiste persoon in het gezelschap is van derden die zijn/haar

welzijn kunnen bedreigen ofwel dat hij/zij het slachtoffer is van een misdrijf;

- ▶ De afwezigheid van de persoon is in complete tegenstelling tot zijn/haar normale gedrag.

Op 20 februari 2002 werd de Ministeriële Richtlijn inzake de opsporing van vermiste personen aan alle eenheden van de Federale en Lokale Politie verspreid.

Door het verspreiden van deze Ministeriële Richtlijn worden de politiediensten ook stringente richtlijnen verstrekt, opdat eventuele fouten uit het verleden worden voorkomen. Er kunnen dingen grondig fout lopen wanneer een schakel in de ketting van alle belanghebbenden zwak is of ontbreekt. De ketting is immers zo sterk als haar zwakste schakel.

Valkuilen vermijden...

De ketting is zo sterk als haar zwakste schakel ...

Zwak is, in vele gevallen, synoniem van:

- ▶ Gebrek aan waakzaamheid
- ▶ Gebrek aan kennis
- ▶ Gebrek aan snelheid bij het inschatten van de situatie
- ▶ Gebrek aan daadkracht en doorzetting
- ▶ Onverschilligheid en gebrek aan inlevingsvermogen
- ▶ Gebrek aan efficiënte inzet van kennis en gezond verstand
- ▶ Gebrek aan samenwerkingsbereidheid

Zorg op maat via het zorgdossier en een protocol met de politiediensten:

Zorg voor en begeleiding van mensen met dementie is maatwerk en is dus erg individueel bepaald. Het is dan ook logisch dat in het zorgplan en (elektronisch) zorgdossier aandacht moet zijn voor hoe men op een menselijke manier omgaat met dementiespecifiek gedrag waaronder dwalen.. De beschermende maatregelen die ook door zorgverleners op regelmatige wijze dienen te worden geëvalueerd op de meerwaarde voor de veiligheid van de bewoner met dementie.

Alle preventieve maatregelen samen met een wettelijk kader bepalen dat elke vermissing onrustwekkend is tot vaststaat dat ze niet meer onrustwekkend is. Het regionaal expertisecentrum dementie, het woonzorgcentrum, de mantelzorgers en professionele thuisverzorgers maken samen met de overheden deel uit van een lokale gemeenschap.

Onder impuls van het regionale expertisecentrum dementie Orion in Wilrijk bracht de politiezone HEKLA alle belanghebbende partners bijeen: woonzorgcentra, thuiszorgdiensten, familieleden, inclusief de Cel Vermiste Personen en Child Focus, om vanuit de bestaande expertise een protocol uit te werken.

Het protocol draagt er toe bij dat in uitvoering van het wettelijk kader er nog fijnmaziger wordt samengewerkt om binnen het half uur na een vermissing van een persoon (met dementie) op alle computers van de medewerkers van de politiezone een bericht met het signalement van de vermiste wordt verspreid. Tegelijk start in samenwerking met de instelling/voorziening en de ondersteunende diensten de opzoekingsprocedure vanaf het punt waar de vermiste voor het laatst werd gezien.

Het expertisecentrum kan er toe bijdragen om politiemensen te trainen in het omgaan met personen met dementie.

Het doel is om op humane wijze een vermissing snel tot een goed einde te brengen.

De afgelopen jaren is bewezen dat deze werkwijze niet alleen een meerwaarde is voor alle belanghebbenden rond dementie, maar ook voor andere risicogroepen.

Hier schuilt dus wel degelijk een maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Wat leren wij uit onze ervaring

De rol van de expertisecentra:

De expertisecentra hebben de voorbije jaren zowel in de zorgsector als in de samenleving grote kredietwaardigheid opgebouwd.

Zij zijn dus sleutelfiguren in het tot stand komen van de samenwerking met de lokale gemeenschap en dus ook met politiediensten met als doel (preventief) te voorkomen dat het groeiende cijfer aan onrustwekkende verdwijningen bij personen met dementie de komende jaren verder groeit. Gezien de steeds groter wordende doelgroep van mensen met dementie, alleen al in Vlaanderen zijn er 100 000 potentiële risicopatiënten, dient dit preventieve beleid verder uitgebouwd te worden.

Voor de politie:

- ▶ mee creëren van een draagvlak in de lokale gemeenschap
- ▶ het vormen van politiemensen in omgaan met dementie
- ▶ brugfunctie naar de welzijns- en gezondheidsorganisaties zoals woonzorgcentra, regionale ziekenhuizen, thuiszorgdiensten, enzovoort
- ▶ kenniswerk rond alle aspecten met betrekking tot dementie
- ▶ aanleveren van getuigenissen (mantelzorgers, professionele hulpverleners, ...)

Voor de diverse organisaties:

- ▶ onafhankelijk werkende organisatie met netwerkvorming als doelstelling
- ▶ vertrouwenspersoon met gespecialiseerde kennis over dementie
- ▶ samen met de politie bij het tot stand komen van het interne voorziene beleid in voorzieningen
- ▶ aanzet tot projectmatige aanpak, samen ontwikkelen van een actieplan
- ▶ faciliteren projectmatige aanpak

Voor andere partners (gemeentebesturen, hogere overheden, e.a.)

- ▶ delen van de informatie
- ▶ signaalfunctie (detectie van noden), ook naar de overheid
- ▶ overtuigen van meerwaarde van samenwerking
- ▶ brugfunctie met het Vlaamse Expertisecentrum Dementie

De rol van politie

Uit de getuigenissen van politie kunnen ook met een aantal lessen worden getrokken:

- ▶ Men gaat er vanuit dat de persoon weg is. Toch wordt in 65 % de vermiste meestal in de voorziening/instelling zelf teruggevonden.
- ▶ De vermisten worden meestal teruggevonden in een straal van twee kilometer rond de plaats waar betrokkene het laatst werd gezien.
- ▶ Een link met het verleden is dikwijls richtinggevend. Waar heeft de vermiste gewoond? Waar heeft de vermiste vroeger gewerkt? Kan hij niet worden aangetroffen op het kerkhof bij het graf van dierbaren?
- ▶ Dikwijls worden de vermisten personen aangetroffen voor een hindernis. Dit kan een gracht zijn, een afsluiting, een spoorwegberm ... Doordat zij meestal fysiek niet in staat zijn deze hindernis te overschrijden en zich niet weten te oriënteren blijft de hindernis een blijvende hinderpaal.
- ▶ Belangrijk is dat in de voorziening /instellingen en in de onmiddellijke omgeving een maximale zoekduur van 20 minuten in acht

wordt genomen, waarbij zonder uitzondering alle ruimten moeten doorzocht worden.

- ▶ Na een maximale zoektocht van 20 minuten wordt het protocoldocument overgemaakt aan de lokale politie. Dit kan gebeuren door middel van een fax of een e-mail, terwijl tegelijk de wachtofficier van politie telefonisch wordt getelefoneerd.

Het is ook noodzakelijk dat het procesverloop ook wordt bewaakt. Als projectpartner is de politie goed geplaatst om samen met het expertisecentrum een aantal meetindicatoren te ontwikkelen en deze verder op te volgen:

- ▶ Het aantal verdwijningen sinds de opstart van de evaluatieperiode?
- ▶ Hoeveel verdwijningen van mensen met dementie?
- ▶ Hoe ervaart politie de evaluatieperiode?
- ▶ Hoe ervaren de projectpartners de evaluatieperiode?
- ▶ Welke zijn de leerpunten?

Enmaal van start gegaan

De ervaring leert dat heel snel na verloop van een proefperiode van een viertal maanden, de spreekwoordelijke vielen op mekaar kunnen worden afgestemd. Waar loopt het goed? Waar loopt het minder goed? Hoe organiseren wij buiten het no-

dige draagvlak ook de nodige opleidingsmomenten, zodat binnen een termijn van ongeveer één jaar, het samenwerkingsverband een goed verloop en een groeiend succes kent?

Geen roos zonder doornen ... de valkuilen

Eigenaarschap proces en bewaking

De expertisecentra en lokale politiediensten, samen met vertegenwoordigers van de brede zorgsector zijn zich bewust dat naar de duurzaamheid van het project moet gezocht worden naar het broodnodige eigenaarschap. Wie neemt de leiding voor zijn rekening?

Wanneer hier geen goede afspraken worden gemaakt, heeft geen enkele medewerker zicht op zaken naar wie hij of zij zich moet richten, wanneer er zich praktische problemen voordoen.

Praktische problemen richten zich vooral naar het identificeren van het eigenaarschap (de regisseur). Expertisecentra vinden hier vooral medestanders bij de politie, want wat betreft het opsporingsprogramma zijn zij de grootste belanghebbenden. Naar het ondersteunen van deze politiekorpsen zijn de expertisecentra de bevoorrechte partners voor politie. Samen bereiken zij niet alleen een grotere geloofwaardigheid bij belanghebbenden, maar tegelijk zijn zij ook het meest logische aanspreekpunt.

Partners behandel je met respect en met het nodige recht tot autonomie. Iedere organisatie, elke medewerker in de zorgsector weet beter dan wie ook met welke beleving hij te maken heeft binnen zijn organisatie. Daarom is het belangrijk dat zij in staat moeten worden geacht een invulling te geven aan het project binnen de eigen organisatie.

Een aantal standaarden moeten echter wel bewaard blijven:

1. Van elke persoon met een risicoprofiel wordt met medeweten van de betrokkenen (familie) een document opgemaakt, dat op een toegankelijk plaats (zorgkافت) wordt bewaard.
2. Vanaf het ogenblik van de verdwijning zoekt de instelling/voorziening in eigen gebouw op systematische wijze. De ervaring leert dat 65 procent van de vermiste personen wordt teruggevonden in het eigen gebouw.
3. Na een zoekperiode van maximaal 20 minuten wordt het document volgens afspraken (fax of e-mail) gezonden naar de lokale politie, na voorafgaandelijk telefonisch contact. Zonder telefonisch contact weet men zich niet verzekerd of het bericht is toegekomen en/of ontvangen.
4. De politie zendt meteen een ploeg ter plaatse, terwijl de leidinggevendenden van de politie het opsporingsprogramma starten conform de Ministeriële Omzendbrief.
5. Indien de vermiste persoon wordt teruggevonden verwittigen de partners elkaar meteen.

Bijsturing en opvolging

In een opstartfase is een nauwe samenwerking tussen de leden van de “stuurgroep” zeer belangrijk. De stuurgroep kan gebruik maken van statistische gegevens, van stuurgroepbijeenkomsten om de vinger aan de pols te houden naar zwakten en sterkten van het project.

Uit de positieve ervaringen van de politiezone HEKLA en het regionaal expertisecentrum de-

mentie Orion blijkt dat een goede samenstelling van de stuurgroep kan bestaan uit een vertegenwoordiger van de politiezone, een vertegenwoordiger van het expertisecentrum dementie, een vertegenwoordiger van een woonzorgcentrum, een vertegenwoordiger van professionele thuisverpleging en een vertegenwoordiger van het lokale OCMW.

Bewaking van afspraken

Goede afspraken maken niet alleen goede vrienden, maar versterken ook de kwaliteit en opvolging van het opsporingsprogramma.

Niet iedere instelling of voorziening beschikt over een fax of een e-mail. Ook de politiezone moet de tijd krijgen om zich intern te organiseren.

Niet iedere instelling en/of voorziening beschikt over een digitaal foto toestel om een persoon met een risicoprofiel te fotograferen. Ook op dit vlak moet men de tijd krijgen zich te organiseren.

Het digitaal doorsturen van fotomateriaal loopt niet meteen snel en efficiënt. Ook hier moet men het nodige geduld opbrengen.

Protocol als goede politiepraktijk

Een opsporingsdocument, eenvoudig van stijl en begrijpelijk voor alle betrokkenen, kan de leidraad zijn als oplossing naar vragen en antwoorden om gericht op zoek te gaan naar onze vermiste:

Neem bij de kennisname van de vermissing en na een maximum zoektijd van maximum

OPSPORING VAN VERMISTE PERSONEN **Elke vermissing is onrustwekkend tot vaststaat dat ze** **niet meer onrustwekkend is!!!**

20 minuten telefonisch contact op met DE WACHTOFFICIER van de politiezone HEKLA, Prins Boudewijnlaan 43a te B-2650 Edegem.

 (Wachtofficier politiezone HEKLA: (03) 444 00 00

EERSTE ACTIE:

- Wie heeft betrokkene voor het laatst gezien en wanneer en waar was dat?
- Heeft de receptie (of iemand anders) de persoon het gebouw zien verlaten en wanneer was dat?
- Doorzoek de eigen (gesloten) omgeving eerst goed. Kijk daarbij ook in kleine ruimtes zoals kasten, toiletten, technische ruimten of verlaten kantoorruimtes; Het is bekend dat personen met dementie zoeken naar (kleine) ruimtes waar ze alleen kunnen zijn.
- Doorzoek ook de directe omgeving van het gebouw zoals tuin/park/schuur.
- Waarschuw de personeelsleden van het huis en vraag deze uit te kijken naar betrokken persoon. Laat de personeelsleden een foto van de betrokkene zien zodat ze zeker weten om wie het gaat.
- Zoek ook in kamers van de persoon. Het kan zijn dat een van de personen de betrokkene heeft opgevangen zonder dit te melden bij de personeelsleden.
- Wanneer het duidelijk is dat de betrokkene zich niet op de afdeling of in het huis bevindt, start dan met een onderzoek buiten het huis **IN SAMENWERKING MET DE POLITIE.**

CRITERIA VAN EEN ONRUSTWEKKENDE VERDWIJNING VOLGENS DE MINISTERIËLE OMZENDBRIEF

- 1. De vermiste is minder dan 13 jaar oud
- 2. De vermiste heeft een lichamelijke of geestelijke handicap of mist de nodige zelfredzaamheid
- 3. De vermiste is afhankelijk van medicatie of medische behandeling
- 4. Op basis van beschikbare info kan vermoed worden dat hij zich in een levensbedreigende situatie bevindt
- 5. Er kan vermoed worden dat hij in gezelschap is van derden die zijn welzijn bedreigen of hij het slachtoffer is van een misdrijf.
- 6. de afwezigheid van de persoon is in complete tegenstelling tot zijn normale gedrag.
- Andere redenen die de vermissing onrustwekkend maakt (gemoedstoestand, depressie, acuut emotioneel conflict):

Fax dit document naar het nummer (03) 444 00 01

of: **Mail dit bericht door naar vermist@hekla.be** (Neem hierbij wel telefonisch contact met de wachtofficier om u zeker te zijn dat uw bericht ook effectief is toegekomen en in behandeling is genomen).

Ingevuld op datum van :

Recente foto vermiste:

Gelieve de foto niet mee te sturen met de fax gelet deze waarschijnlijk toch niet bruikbaar is .

In de thuiszorg waken over update van de foto's

Adres afzender of diegene die mantelzorg verzekert:
(Naam + adres + 📞)

Naam- voornaam melder	
Functie in instelling	
Naam Voorziening/ Instelling	
Straat / huisnummer	
Postnr – Gemeente	
Telefoonnummer	
Faxnummer	
GSM-nummer	
E-mail	

1. entiteitsgegevens vermiste persoon:

Naam	
Voornamen	
Roepnaam	
Geboortedatum en plaats	
Laatst gekend adres	
GSM in bezit	☐ ja - ☐ Neen - ☐ Onbekend
GSM- nummer	

2. Point last seen (plaats/datum waar de vermiste het laatst werd gezien):

Datum en uur van de vermissing	
Plaats waar de vermiste het laatst werd gezien.	

3. Is er al eerder een tussenkomst van politie geweest i.v.m. betrokken persoon?

☐ Ja	☐ Neen	☐ Niet gekend
-----------------------------	-------------------------------	--------------------------------------

4. Bijzonderheden:

Naam huisarts:	
 :	
Adres:	
Moet de vermiste persoon levensnoodzakelijke medicatie nemen?	☐ Ja - ☐ Neen - ☐ Onbekend
Heeft de vermiste de medicatie in bezit?	☐ Ja - ☐ Neen - ☐ Onbekend
Wat zijn de te verwachten gevolgen indien de persoon deze medicatie niet neemt?	
Bijzondere voorzorgen (agressie, onder invloed van drugs, alcohol, ...)	☐ Ja - ☐ Neen - ☐ Onbekend
Te nemen voorzorgen:	
Bijzonderheden naar (sociale) context wat aan de oorzaak ligt van de vermissing (vb ruzies, spanningen met personen, spanningen n.a.v. relationele problemen met familie of vrienden, ...	

5. Mogelijke route of vindplaatsen:

Beschrijving route die mogelijk wordt gevolgd	
Vorige verblijfplaats:	
	
Ouderlijke woonst:	
	
Andere contactadressen waar er een relationeel of professioneel (school) contact mogelijk is: Voorbeeld: opvoeders, vertrouwenspersonen, (ex-)collegae	
	
Andere mogelijkheden (vb.voormalige werkplaats)	
	
Mogelijke verplaatsingswijze	☐ te voet ☐ fiets ☐ bromfiets ☐ auto ☐ Nummerplaat ☐ andere vervoermiddelen:

6. Contactpersonen familie:

Naam (partner):	
Adres:	
	
Werd de partner ingelicht?	☐ Ja - ☐ Neen
Naam kind(eren) (indien niet inwonend):	
Adres:	
	
Andere contactpersonen	
	

7. Wat heeft de melder reeds ondernomen na de ontdekking van de verdwijning?

Beschermingsmaatregelen ruimte waar vermiste uit verdwenen is (sporenonderzoek)	☐ ruimte gesloten ☐ ons personeel voorkomt dat er andere personen toegang hebben ☐ Andere maatregelen:
Navraag bij personen waar de vermiste de laatste uren omgang mee zou kunnen hebben gehad	☐ Uitgevoerd ☐ Nog niet uitgevoerd Informatie :

8.

Zoektocht in het gebouw	☐ zoektocht nog bezig – ☐ zoektocht nog niet gestart
Reeds uitgevoerd:	☐ kamer + kasten ☐ verdieping: kasten + kleine ruimten en toiletten ☐ gans het gebouw met kasten toiletten, technische ruimten...
Andere	

Zoektocht in de directe omgeving van het gebouw	☐ zoektocht nog bezig – ☐ zoektocht nog niet gestart
Reeds uitgevoerd:	☐ tuin – ☐ park/schuur
Andere	

Zoektocht in een straal van 200 tot 2000 meter van het gebouw:	☐ zoektocht nog bezig – ☐ zoektocht nog niet gestart
Reeds uitgevoerd:	☐ bushokjes ☐ volkstuinen ☐ rustbanken ☐ begraafplaats ☐ waterpartijen
Andere	

Navraag bij:	☐ School ☐ Familie ☐ Voormalige werkgever ☐ Voormalige woning ☐ Favoriete plek
Voorlopige resultaten	
Andere	
Andere resultaten	

SAMEN MET POLITIE:

- Stel een foto van betrokkene beschikbaar voor de zoekenden;
- Informeer familie;
- Zoek in een straal van ongeveer 500 – 2000 meter rond de woning, instelling of woonzorgcentrum. (Men wordt vaak teruggevonden op een afstand van ongeveer 2 km, waarbij in 50 % de afstand minder is dan 1 km).
- Let daarbij op volgende specifieke plaatsen:
afzonderlijke terreinen, lege gebouwen, (volks)tuinen, begraafplaatsen, bushokjes, etc.
Bedenk hierbij dat het betreffende terrein te voet bereikbaar moet zijn en dat per definitie betrokkene een stil en vaak afgelegen plekje opzoekt.
- Informeer of betrokkene graag ergens naar toe ging (voormalige woning, favoriete plek, optreden van bekend figuur ....)
- Kijk bij waterpartijen of u iets opmerkelijks ziet (kledingstukken of iets dergelijks)
Kijk of informeer bij plaatselijke opstaplocaties van bus of trein .....

PERSOONSBE SCHRIJVING (Vermeld het opvallende)

Man

Vrouw

Algemeen	Gezicht	Haar/oren/ bijz.ken / bezit	Kledij
Leeftijd: Schijnb. leeftijd: Type / Ras: ☐ Blank (EUR) ☐ Mediterraan ☐ Oostblok ☐ Aziaat ☐ Noord Afrikaan ☐ Mulat ☐ Afrikaan Lichaam: ☐ Grootte: cm ☐ Gewicht: kg ☐ slank ☐ gemiddeld ☐ stevig/robuust ☐ dik Taal: ☐ Frans ☐ Duits ☐ Engels ☐ Dialect ☐ Nederlands andere: Stem: ☐ luid ☐ zacht ☐ kalm ☐ scherp ☐ nerveus ☐ stotteren Houding: ☐ stijf ☐ gebogen ☐ lenig Hobby's: Tijdstip laatst gegeten:	Vorm: ☐ dik ☐ slank ☐ langwerpig ☐ vierkant ☐ rond Wenkbrauwen: ☐ dun ☐ dik Ogen: ☐ klaar ☐ donker ☐ scheel ☐ glazen oog Bril: ☐ modern ☐ klassiek ☐ klaar ☐ gekleurd ☐ vorm Neus: ☐ groot ☐ klein ☐ scheef ☐ plat Mond: ☐ normaal ☐ groot ☐ klein ☐ scheef Baard en/of snor: ☐ baard ☐ stoppelbaard ☐ snor ☐ geen	Haarkleur: ☐ lang ☐ half lang ☐ kort ☐ plat ☐ piekhaar (gel) ☐ golvend ☐ krullend ☐ kalend ☐ volledig kaal ☐ sluiik Oren: ☐ klein ☐ groot ☐ oorringen Bijzondere kenmerken: ☐ tatoeages ☐ littekens ☐ gebreken ☐ andere plaats : ☐ linkshandig ☐ rechtshandig ☐ bloedgroep Bezittingen: ☐ IK ☐ RB ☐ bankkaart ☐ geld – hoeveel ? : ☐ juwelen ☐ uurwerk ☐ GSM-nummer ? ☐ extra kledij ☐ toiletgerief ☐ andere bagage :	Hoofddeksel: ☐ hoed ☐ pet ☐ baret ☐ sjaal ☐ baseballpet ☐ andere: kleur: Bovenlichaam: ☐ hemd ☐ blouse ☐ T-shirt ☐ andere: kleur: ☐ jas ☐ vest ☐ bodywarmer ☐ regenkledij ☐ andere: Kleur: Benen: ☐ broek ☐ short ☐ legging ☐ kniebroek ☐ rok ☐ andere: Kleur: Schoeisel: ☐ sportschoenen ☐ klassieke ☐ laarzen/boots ☐ andere: kleur:

De persoonsbeschrijving heeft enkel tot doel een aantal opvallende kenmerken te inventariseren. Vb. Kaalheid, opvallende kledij, haardracht, snor, baard, bril, ...

TIPS VOOR OPSPORING VERMISTE PERSOON:

EERSTE ACTIES:

- Breng de sociale dienst op de hoogte of uw leidinggevende.
- **Plaatsbescherming:** isoleer desgevallend de plaats waaruit de persoon is verdwenen. Het is van het grootste belang dat eventuele aanwezige sporen niet besmet of vernietigd worden in het belang van een sporenonderzoek door politie. Laat personeel (indien mogelijk) de toegang tot deze plaats ontzeggen.
- Ga na bij wie of waar de vermiste persoon zich zou kunnen bevinden (vaste sociale gewoontes of voorziene ruimte binnen/buiten): bijvoorbeeld in de kapel, bij een andere persoon, in de polyvalente ruimte, de veranda thuis, berghokjes in de tuin, de zolder ... (indien je de afdeling niet kan verlaten, schakel dan de hulp in van andere medewerkers)
- Bel naar de verschillende afdelingen/verpleegeenheden en vraag om na te gaan of de vermiste persoon zich op hun afdeling bevindt (vraag aan de afdeling om steeds te laten weten of de persoon wel of niet terecht is). Bel eventueel naar de burens, indien de vermissing zich thuis voordoet.
- Bel een familielid op (bijvoorbeeld centrale figuur) om na te gaan of de persoon bij familie op bezoek is: "Zeg dat je je ongerust maakt, omdat je hun familielid niet direct kan vinden op de afdeling en dat je voor alle veiligheid eens na wil gaan of hij/zij niet op bezoek is bij de familie!" Het kan zijn dat de familie niet heeft laten weten dat ze hun familielid hebben meegenomen). Indien ook de familie het antwoord schuldig blijft, zeg hen dan dat je voor alle veiligheid de politie zal verwittigen om mee op zoek te gaan naar hun familielid. Vraag aan de familie of zij eventueel weten waar de persoon naartoe zou kunnen gaan (vb. ouderlijk huis, vorige verblijfplaats, vorige werkplaats ....)
- Rekening houdende met de interne consignes neem de fiche "opsporing vermiste persoon" uit het medisch dossier of zorgkaft en neem telefonisch contact op met de politie via het nummer: (03) 444 00 00 Politiezone HEKLA – Vraag onmiddellijk naar de wachtofficier

Stel jezelf voor (naam + voornaam) + zeg dat je werkzaam bent in de instelling of voorziening:

Naam instelling: .....

Adres: .....

(nummer waar je voortdurend bereikbaar bent) .....

Zeg dat je de vermissing van mevrouw van mevrouw/mijnheer ..... onrustwekkend vindt, namelijk dat je de persoon niet kan vinden in instelling of woonzorgcentrum en dat je schrik hebt dat hij/zij zonder begeleiding naar buiten is gegaan.

Zeg dat je ook de familie hebt gecontacteerd zonder resultaat

De politie zal een interventieteam langs sturen

- Vul deze fiche opsporing van vermiste persoon aan en fax dit naar het nummer (03) 444 00 01 of mail dit naar vermist@hekla.be. Wanneer u dit document via mail overmaakt, vergewis u met de telefoon of de wachtofficier dit ook heeft ontvangen.
- Als het interventieteam ter plaatse komt zullen zij overgaan tot een doorzoeking van de kamer ten einde te trachten enig aanknopingspunt te vinden (stel familie en andere medebewoners hierover gerust). Eveneens zal er een officiële verklaring worden afgenomen van het personeelslid, dienstig voor het proces-verbaal.

PERSOON TERECHT? – VERGEET DAN NIET DE POLITIE IN TE LICHTEN!

Contactpersonen:

Politiezone HEKLA 5349, Prins Boudewijnlaan 43a, 2650 Edegem t 03 444 00 00

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw,
Lokkaardstraat 8, 2018 Antwerpen t 070 224 777, info@dementie.be

Regionale expertisecentra dementie

Provincie Antwerpen:

- ▶ ECD Orion, Sint Bavostraat 29, Antwerpen (Wilrijk), t 03 820 73 22
- ▶ ECD Tandem; Graatakker 4, Turnhout, t 014 47 83 71

Brussel Hoofdstedelijk Gewest:

- ▶ ECD Broes, Roger Vandendriesschelaan 11, Sint Pieters Leeuw t 02 778 01 70

Provincie Limburg

- ▶ ECD Contact, A. Rodenbachstraat 29 B9, 3500 Hasselt t 011 30 88 51

Provincie Oost-Vlaanderen

- ▶ ECD Meander, Kerkstraat 115, 9200 Dendermonde, t 052 26 28 23
- ▶ ECD Paradox, Wilgestraat 123, 9000 Gent t 09 233 14 38

Provincie Vlaams-Brabant

- ▶ ECD Memo, Wingedstraat 14, 3000 Leuven, t 016 50 29 06
- ▶ Steunpunt Memo, Molenhofstraat 31, 1670 Heikruis

Provincie West-Vlaanderen

- ▶ ECD Sophia, Budastraat 20 te Kortrijk t 056 32 10 75
- ▶ ECD Foton, Biskajersplein 2 te 8000 Brugge t 050 44 67 93

Child Focus, Houba De Strooperlaan 292, 1020 Brussel t 116000

Cel vermiste personen federale politie

Federale Politie – algemene directie – Algemene directie Gerechtelijke politie – DJP/Dienst Aggressie

– Cel Vermiste Personen, Fritz Toussainstraat 47, 1050 Brussel, t 02 642 76 46

ECD Paradox, Wilgestraat 123, 9000 Gent t 09 233 14 38

Bibliografie:

Jaarverslag 2009 Cel Vermiste Personen

- Draaiboek vermiste personen politiezone HEKLA: <http://www.hekla.be/zdiensten/vermissing/draaiboek.pdf>
- Artikel: Politiejournaal & Politieofficier dd. 01/01/2007 <http://www.hekla.be/zdiensten/vermissing/artikel.pdf>
- Goede politiepraktijken : <http://www.info-zone.be/fiches/zgood/gp/gp-5349-04.htm>
- Project vermissingen en een dementievriendelijke gemeente van de Koning Boudewijnstichting: www.kbs-frb.be